

แปลโดยสำนักพิมพ์

A GENTLEMAN IN MOSCOW

สุภาพบุรุษในมอสโก

เรื่องราวความหมายของชีวิต
ซึ่งซ่อนงมในพื้นที่ของจำชั่วยายุชัย

NEW YORK TIMES BESTSELLER

พิมพ์ครั้งที่ 1

เฮอร์ โทลส์
เขียน

ภาณุ บุรุษรัตนพันธุ์
แปล

“นวนิยายเรื่องนี้เต็มไปด้วยพลังอันหลากหลาย
ของประสบการณ์ที่น่าตื่นเต้น เรื่องรัก ๆ ใคร่ ๆ
(และ) โชคชะตาที่พลิกผัน”

– หนังสือพิมพ์ *The Wall Street Journal*

“หากคุณกำลังมองหานวนิยายช่วงหน้าร้อน
เล่มนี้จะ เป็นนวนิยายที่เขียนด้วยภาษาอันสวยงาม
เกี่ยวกับผู้ดีชาวรัสเซียคนหนึ่ง ถูกจองจำอยู่ในกรุงมอสโก
ขณะที่มีความโกลาหลเกิดขึ้นในทศวรรษที่ 1930
มันเปี่ยมไปด้วยไหวพริบ ความรู้ และข้อมูลเชิงลึก
ทำให้มันเป็นนวนิยายยุคเก่าที่ยอดเยี่ยมมาก”

– สำนักข่าว *CNN*

“สนุก หลับแหลม และมีความหวังจนน่าตกใจ...
สุภาพบุรุษในมอสโก เป็นเรื่องราวที่ยอดเยี่ยม
เพราะมันเป็นได้ทุกอย่าง อย่างละนิดอย่างละหน่อย
มีความน่าทึ่งทั้งในเรื่องของความรัก
การเมือง จารกรรม ความเป็นพ่อแม่ และบทกวี
หนังสือเล่มนี้ตามหลักการแล้วเป็นนวนิยายเชิงประวัติศาสตร์
แต่คุณอาจจะเรียกมันได้อย่างถูกต้องไม่แพ้กันว่า
เป็นเรื่องราวระทึกขวัญ หรือเรื่องราวของความรัก”

– บิล เกตส์ นักธุรกิจชาวอเมริกัน

“ช่างน่าฮินตืออย่างยิ่งที่ในยุคอันทมิฬกระดังเช่นยุคของเรา
มีนวนิยายซึ่งถูกประพันธ์อย่างประณีต
ออกมาบรรยายความงดงามของโลกยุคเก่า”

- หนังสือพิมพ์ *The Washington Post*

“ยอดเยี่ยม”

- หนังสือพิมพ์ *Chicago Tribune*

“เพลิดเพลิบและงดงาม”

- หนังสือพิมพ์ *Seattle Times*

“โกลด์สไธร์ประโยชน์จากตัวเองที่มีเสน่ห์ล้นเหลือ
และโลกอันแปลกประหลาดที่ตัวละครอาศัยอยู่ได้อย่างดีเยี่ยม”

- นิตยสาร *The New Yorker*

“ความงดงามและความทริทราหลายมิติ
ได้สรรค์สร้าง *สุภาพบุรุษในมอสโก* เหมือนกับที่ทำให้
ผลงานเปิดตัวของโกลด์สไธร์อย่าง *Rules of Civility*
โดดเด่นขึ้นมา”

- นิตยสาร *Entertainment Weekly*

แปลโดยสำนักพิมพ์

สุภาพบุรุษในมอสโก

A Gentleman in Moscow

เอมอร์ โทวส์

เขียน

ภาณุ บุรุษรัตนพันธุ์

แปล

ก ร อ า น คื อ ร า ก ร ู า น ที่ ส ำ ค ัญ

“ท่านเคานต์จึงลั่นวาจากับตนว่า

จะไม่เงยหน้าจากหน้ากระดานจนกว่าจะอ่านถึงบทที่ยี่สิบห้า

ความตั้งใจกลายเป็นพลัง

ท่านเคานต์อ่านรวดเดียวจากความเรียงที่สี่ ห้า และหก

จากนั้นก็เดินหน้าสู่ความเรียงที่เจ็ดและแปดด้วยความคึกคัก

ความเรียงที่ยี่สิบห้าตอนนี้ดูเหมือนอยู่แค่เอื้อม

ราวเหยือกน้ำบนโต๊ะกินข้าวนี้เอง”

- เอมอร์ โทวส์

หนังสือคุณภาพ
โดยบรรณกรกรุ๊ป

สุภาพบุรุษในมอสโก

แพรวสำนักพิมพ์

ในเครือบริษัทอมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)

378 ถนนชัยพฤกษ์ (บรมราชชนนี) เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ 10170

โทรศัพท์ 0-2422-9999 ต่อ 4964, 4969 E-mail: info@amarin.co.th

www.amarinbooks.com   @amarinbooks   แพรวสำนักพิมพ์

A Gentleman in Moscow by Amor Towles

Copyright © 2016 by Cetology, Inc.

This edition arranged with William Morris Endeavor Entertainment, LLC

Through Andrew Nurnberg Associates International Limited

All rights reserved.

สื่อดิจิทัลนี้ให้บริการดาวน์โหลดสำหรับผู้รับบริการตามเงื่อนไขที่กำหนดเท่านั้น
การทำซ้ำ ดัดแปลง เผยแพร่ ไม่มีวิธีใดที่นอกเหนือจากเงื่อนไขที่กำหนด
ถือเป็นความผิดอาญาตาม พรบ.ลิขสิทธิ์ และ พรบ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ 978-616-18-5477-5

เจ้าของ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)
กรรมการผู้อำนวยการใหญ่ ระริน อุทกะพันธุ์ ปัญจรุ่งโรจน์ • กรรมการผู้จัดการ อุษณีย์ วิธิตกพันธ์
ที่ปรึกษาสายงานสำนักพิมพ์ในเครือ งาม งาม จิระอร • บรรณาธิการฝ่ายบริหาร สิริกานต์ ผลงาม
บรรณาธิการบริหาร รัฐวรรณ พัฒนรัชต์อดุล • บรรณาธิการ ทศ ปริญาคนิต
บรรณาธิการต้นฉบับ ชุมพูนุท ตีประวัตติ • ผู้จัดการฝ่ายการผลิต อมรลักษณ์ เขยกลิ่น
ศิลปกรรม เกติพิบูล ใหมดตาด • คอมพิวเตอร์ รัชฎากร ศรพรหมฉาย
พิสูจน์อักษร ขวัญ เปรมิกา • ฝ่ายการตลาด กุลพัฒน์ บัวละออ

คำนำสำนักพิมพ์

สุภาพบุรุษในมอสโก บอกเล่าเรื่องราวชีวิตที่ถูกลงโทษของเคานต์อเล็กซานเดอร์ อีลิช รอสตอฟ ชายชนชั้นสูงที่นิยามตัวเองว่าเป็น *สุภาพบุรุษ* เขาคนนี้ต้องใช้ชีวิตอยู่ในโรงแรมหรูตลอดอายุขัย (ซึ่งก็ฟังดูไม่เลวเลยนะ) ต้องเฝ้ามองผู้คนผ่านมาและผ่านไป ยุคสมัยเปิดมานะและปิดตงก็ อุดมการณ์แบ่งบานและล่มสลาย

นักอ่านจะพบว่า รอสตอฟมองสารพัดเรื่องเหล่านี้ด้วยแว่นตาของชนชั้นสูง ผ่านเลนส์อันสวยหรูและทรงภูมิของชายที่ไม่ต้องทำงานหาเลี้ยงชีพ ชายที่มีกิจวัตรหลักคือการอ่านหนังสือและคุยเรื่องอาหารเรียกน้ำย่อยกับไวน์ และชายที่ไม่เคยรู้ถึงความยากจนคืออะไร

จึงไม่น่าแปลกใจเลยที่เอมอร์ โทวล์ส เลือกเล่าเรื่องผ่านมุมมองบุคคลที่สาม เปิดกว้างให้นักอ่านมีโอกาสสังเกตเห็นแนวคิด อคติ และข้อบกพร่องบางอย่างที่ซ่อนอยู่ในแว่นตาของท่านเคานต์ เพราะคนที่เราเชื่อว่าเป็น “คนดี” ก็ใช่ว่าจะมองและประพจน์ตัวถูกต้องไปหมดเสียหน่อย (ประวัติศาสตร์พิสูจน์สิ่งนี้เป็นประจำ)

แต่ก็น่าสนใจที่เมื่อเรื่องดำเนินไป นักอ่านจะพบว่าแว่นตาของสุภาพบุรุษคนนี้ก็ใช่ว่าจะเหมินเฉยต่อกาลเวลา แว่นตานี้ปรับตัวบ้าง ไหลลื่นบ้าง และเติบโตตามยุคสมัยบ้าง (ส่วนนี้ไม่ขอเล่ารายละเอียดให้นักอ่านเสียอรรถรสก่อน) – บางความคิดและการกระทำก็เรียกได้ว่าล้าสมัย เกินสังคมบางประเทศจนน่าตกใจ จนเปิดเผยอคติในแว่นตาที่นักอ่านใช้มองรอสตอฟเสียเองในบางครั้ง ส่งผลให้เราก็ต้องปรับแว่นตาของเราเช่นกัน

อีกจุดที่โดดเด่นน่าคิดคือ คำว่า *สุภาพบุรุษ* คำนี้ในความคิดของ รอสตอฟมีความหมายเช่นไร สังคมในอดีตคิดว่า *สุภาพบุรุษ* คืออะไร *สุภาพบุรุษ* ของรอสตอฟแตกต่างหรือเหมือนกับนิยามที่ชนชั้นต่างๆ ให้ไว้ อย่างไรบ้าง คำว่า *สุภาพบุรุษ* และ *ผู้ดี* แตกต่างกันอย่างไร และ *สุภาพบุรุษ* ในยุคปัจจุบันเปลี่ยนความหมายจากยุคศักดินาอย่างไร คำถามเหล่านี้ จะช่วยให้เราเห็นภาพจุดยืนของรอสตอฟท่ามกลางการปะทะกันของยุคสมัย อันร้อนระอุได้ไม่มากก็น้อยเลยทีเดียว

แพรวสำนักพิมพ์

คำนำผู้แปล

ทุกวันช่วงที่แปล *สุภาพบุรุษในมอสโก* คือการเดินทาง หนังสือเล่มนี้พาผมพ้นจากกรุงเทพฯ หนีจากยุคสมัยของโรคระบาด ไปสู่ชีวิตของเคาน์เตอร์สตอปในฐานะนักโทษในโรงแรมเมโทรโพลช่วงหลังการปฏิวัติบอลเชวิค สัมผัสการผจญภัยของผู้ติดกยากผู้มีปากเหี้ยบคม ทว่าจิตใจแอบอ่อนไหว (บางครั้งก็อ่อนแอเหมือนเราๆ ท่านๆ) เรื่องดำเนินจากช่วงเข้มข้นที่สุดของการปฏิวัติชนชั้นกรรมาชีพในรัสเซีย ไปจนถึงตอนจบที่สนุกเข้มข้นแบบที่ไม่ได้เจอในหนังสือนิยายมานานแล้ว

โอเคเดียวหนังสือเล่มนี้เกิดเมื่อคุณเอมอร์ โทวอลล์ ไปพักโรงแรมหรูแห่งหนึ่งที่สวิตเซอร์แลนด์ซึ่งเขาไปเป็นประจำ ระหว่างรับประทานอาหาร คุณเอมอร์เหลียวมองแขกรอบตัว แล้วเกิดสงสัยว่าจะเป็นยังไงนะ ถ้าจะต้องมาใช้ชีวิตในโรงแรมแบบนี้ ในโรงแรมที่กรุงมอสโกยังมีเด็กหญิง ธิดาของการปฏิวัติแต่ใครรู้เกี่ยวกับกิจวัตรของเจ้าหญิง หัวหน้านักงานเสิร์ฟผู้มีนิ้วมือพลิ้วคล่องดุจเทพเจ้า ดาราหญิงกับชุดกระโปรงซึ่งวิดหล่นลงพื้นในยามราตรี ข้าราชการชาวยูเครนผู้โปรดปรานการศึกษาความฟอนเฟะของสังคมนิยมผ่านภาพยนตร์ฮอลลีวูด เจ้าหน้าที่พรรคผู้ทำให้สลากบนขวดไวน์กลายเป็นประเด็นทางการเมือง ไปจนถึงแมวตาเดียว “เจ้าที่” ของโรงแรมโบราณแห่งนี้ทั้งหมด (และอื่นๆ อีกมากมาย) ดำเนินไปภายใต้หลังคาของโรงแรมเมโทรโพล

ขอบคุณสำนักพิมพ์ที่ให้ผมมีโอกาสได้ทำงานกับหนังสือสนุก ๆ เล่มนี้
ขอบคุณทางบรรณาธิการ ทีมงานซึ่งตรวจแก้ดูแลต้นฉบับแปลให้เรียบร้อย
และสุดท้ายคือขอบคุณผู้อ่านทุกท่านครับ

ภาณุ บุรุษรัตน์พันธุ์

แด่ สตีฟ จ๊อบส์ และเอสเอ็ม

ក្រុងម៉ាស៊ីន ឆ្នាំ 1922

ฉันยังจำได้แม่น

เมื่อมันเดินมาในฐานะผู้เยื่อน
แล้วสถิตอยู่ชั่วคราวในหมู่เรา
ท่วงทำนองละม้ายเสียงร้องแมวภูเขา

ไซ้แล้ว จุดประสงค์ของเราอยู่ที่ใด

เหมือนคำถามมากมาย
ฉันตอบข้อนี้
ด้วยการปกปิดเลือกแพร์ ไม่รู้ไม่เห็น

โค้งอ่ำลา ฉันกล่าววราตรีสวัสดิ์
และผ่านออกไปทางประตูระเบียง
สู่ความงามสง่าเรียบง่าย
แห่งฤดูใบไม้ผลิอันสบายอีกครา

แต่เท่าที่ฉันรู้จักคือ :

มันไม่ได้หลงหายกลางใบไม้ปลิดปลิวที่จัตุรัสปีเตอร์
มันไม่ได้อยู่ปะปนกับเก้าอี้ในโถงการของเหล่าบัณฑิต
มันไม่ได้อยู่ในชินัวชีรีเจดีย์สีน้ำเงินของเธอ

มันไม่ได้อยู่ในกระเป๋ายานม้าของพรอนสกี
ไม่อยู่ในโคลงซอนเนตของเชกสเปียร์บทที่สามสิบ วรรคที่หนึ่ง
ไม่อยู่ในช่องหมายเลขยี่สิบเจ็ดสี่แดง...

มันอยู่ที่ไหนแล้วตอนนี้ (บรรทัดที่ 1 ถึง 19)

เคานต์อเล็กซานเดอร์ อีลิช รอสตอฟ

ปี 1913

21 มิถุนายน ปี 1922

การปรากฏตัวของเคนต็อเล็กซานเดอร์ อีลิช รอสตอฟ
ต่อหน้าคณะกรรมการฉุกเฉิน
แห่งพลาธิการกิจการภายในของประชาชน

ประธาน : สหายวี. เอ. อิกนาตอฟ, เอ็ม. เอส. ซาคอฟสกี,
เอ. เอ็น. คอซาเรฟ
อัยการผู้สั่งฟ้อง : เอ. วาย. วิชินสกี

อัยการวิชินสกี : ระบุชื่อด้วย

รอสตอฟ : เคนต็อเล็กซานเดอร์ อีลิช รอสตอฟ ผู้รับพระราชทาน
เครื่องราชอิสริยาภรณ์เซนต์แอนดรูว์ สมาชิกสโมสรรัจจอกี้ ประธานชมรม
ล่าสัตว์

วิชินสกี : คุณจะเก็บยศถาบรรดาศักดิ์เอาไว้ก็ได้ มันไม่มีความหมายสำหรับ
ใครอีกแล้ว แต่เพื่อประโยชน์ในการบันทึก คุณคืออเล็กซานเดอร์ รอสตอฟ
เกิดที่นครเซนต์ปีเตอส์เบิร์ก วันที่ 24 ตุลาคม ปี 1889 ใช่หรือไม่

รอสตอฟ : ผมเอง

วิชินสกี : ก่อนอื่นขอบอกไว้หน่อย ผมว่าเรายังไม่เคยเห็นเส้นนอกใคร
ระดับกระดุมมากมายเท่านี้มาก่อน

รอสตอฟ : ขอบคุณ

วิชินสกี : ไม่ใช่คำชมนะ

รอสตอฟ : ถ้าเช่นนั้น ผมขอทำควลเพื่อความแล้วใจ

[เสียงหัวเราะ]

เลขาธิการอิกนาตอฟ : ห้องพิจารณาโปรดอยู่ในความสงบ

วิชิณสกี : ที่อยู่ปัจจุบันล่ะ

รอสตอฟ : ห้องสวีต 317 โรงแรมเมโทรโพล มอสโก

วิชิณสกี : อยู่ที่นั่นมานานแค่ไหนแล้ว

รอสตอฟ : อยู่มาตั้งแต่วันที่ห้าของเดือนกันยายน ปี 1918 เกือบสี่ปีแล้ว

วิชิณสกี : ประกอบอาชีพอะไร

รอสตอฟ : สุภาพบุรุษไม่มีอะไรต้องทำมาหากิน ทราบไว้ด้วย

วิชิณสกี : ถ้าอย่างนั้น วัน ๆ คุณทำอะไรบ้าง

รอสตอฟ : ไปเดินเนอร์ สันทนา อ่านหนังสือ ครุ่นคิด พิจารณาเรื่องเล็กน้อยทั่วไป

วิชิณสกี : คุณเขียนบทกวีด้วยใช่ไหม

รอสตอฟ : เป็นที่ทราบกันคือผมใช้ปากกาเป็นอาวุธ

วิชิณสกี : [ชูแผ่นพับ] คุณคือผู้เขียนบทกวีขนาดยาว มันอยู่ที่ไหนแล้วตอนนี้
เมื่อปี 1913 ใช่หรือไม่

รอสตอฟ : ก็ระบุอยู่ว่าผมเป็นคนเขียน

วิชิณสกี : คุณเขียนขึ้นมาทำไม

รอสตอฟ : มันร่ำร้องต้องการจะถูกเขียน ผมบังเอิญนั่งอยู่ที่โต๊ะตัวนั้น
ในเช้าวันนั้น ตอนที่มันเรียกร้องต้องการพอดี

วิชิณสกี : ที่ว่านั่นคือที่ไหน

รอสตอฟ : ห้องนั่งเล่นที่ศาลาที่บ้านโมงยามความเชชม

วิชิณสกี : โมงยามความเชชมคือ?

รอสตอฟ : คฤหาสน์ของตระกูลรอสตอฟ ที่เมืองนิจนีนอฟโกรอด

วิชิณสกี : อ้อ! ใช่ ๆ เหมาะนะ! แต่ขอกลับไปเรื่องบทกวีของคุณ

บทกวีเผยแพร่ในช่วงปีที่มีการปราบปรามหนัก หลังการปฏิวัติล้มเหลว

เมื่อปี 1905 ซึ่งหลายคนมองว่าเนื้อความในนั้นคือการปลุกระดม

คุณเห็นด้วยกับการวิเคราะห้ดังกล่าวหรือไม่

รอสตอฟ : บทกวีทุกบทคือการปลุกระดม

วิชิณสกี : [ดูเนื้อความในบันทึก] แล้วในฤดูใบไม้ผลิปีถัดไป คุณเดินทาง
จากรัสเซียไปกรุงปารีสใช่ไหม...

รอสตอฟ : พอจำได้ว่าต้นแอปเปิ้ลออกดอก ก็น่าจะใช่ล่ะ ตามรูปการณ้แล้ว

น่าจะเป็นฤดูใบไม้ผลิ

วิซินสกี : ระบุชัดๆ คือวันที่ 16 พฤษภาคม เอาละ เราเข้าใจเหตุผลที่คุณ
ลี้ภัยออกนอกประเทศ และเรายังเห็นใจระดับหนึ่งด้วยซ้ำกับสถานการณ์
ที่บีบบังคับให้คุณต้องทำอย่างนั้น แต่ที่เรากังวลคือการกลับมาของคุณ
ในปี 1918 มีข้อสงสัยว่าคุณกลับมาด้วยเจตนาเพื่อจับอาวุธต่อต้านหรือเปล่า
ไม่ว่าจะเป็นเพื่อสนับสนุนหรือเป็นปฏิบัติการต่อการปฏิวัติก็ตาม

รอสตอฟ : สำหรับกรณีนั้น ผมเกรงว่าพันวิญจะจับอาวุธแล้ว

วิซินสกี : แล้วคุณกลับมาทำไม

รอสตอฟ : ผมคิดถึงอากาศบ้านเรา

[เสียงหัวเราะ]

วิซินสกี : แคนต์รอสตอฟ ดูเหมือนคุณไม่ได้ตระหนักอย่างจริงจัง
ถึงสถานะของคุณ และยังไม่แสดงความเคารพต่อคณะบุคคลที่ประชุมกันอยู่
เบื้องหน้าคุณตรงนี้ด้วย

รอสตอฟ : สมัยก่อนองค์จักรพรรดินี้ก็ทรงต่อว่าผมแบบนี้เหมือนกัน

อิกนาตอฟ : ขออนุญาตนะ อัยการวิซินสกี...

วิซินสกี : ครับ เลขาธิการอิกนาตอฟ

อิกนาตอฟ : แคนต์รอสตอฟ ผมไม่สงสัยเลยว่าหลายคนในห้องนี้
ประหลาดใจในเสน่ห์ของคุณนัก แต่ผมคนหนึ่งจะไม่ประหลาดใจเลย
แม้แต่น้อย ประวัติศาสตร์บอกชัดว่าเสน่ห์คือไม้ตายสุดท้ายของ
เหล่าอภิลิทธิชน ที่ผมประหลาดใจคือ เหตุใดจึงกลายเป็นว่าผู้เขียนบทวิ
ดงกล่าวถึงเป็นคนไร้เป้าประสงค์ในชีวิตเช่นนี้

รอสตอฟ : ผมใช้ชีวิตโดยเข้าใจเสมอว่ามีแต่พระเจ้าเท่านั้นที่ล่วงรู้
เป้าประสงค์ในชีวิตมนุษย์

อิกนาตอฟ : จริงแท้ ยิ่งสะดวกสบายเข้าทางคุณเลยสินะ

[คณะกรรมการพักลีลาสองนาทีก่อน]

อิกนาตอฟ : อเล็กซานเดอร์ อิลิช รอสตอฟ พิจารณาตามข้อเท็จจริงจาก
ปากคำของคุณเอง เราคงสรุปเป็นอื่นไปไม่ได้นอกจากว่า คนตาบอด
ผู้เขียนบทกวี มันอยู่ที่ไหนแล้วตอนนี้ ได้ยอมจำนนอย่างราบคาบแก่ทัศน
อันเป็นทฤษฎีแห่งชนชั้นตนเอง และบัดนี้ก็ทำตัวเป็นปฏิบัติต่ออุดมการณ์
ซึ่งครั้งหนึ่งเขาเคยสนับสนุน จากข้อเท็จจริงดังกล่าว ตามวิสัยแล้ว
เราจะต้องนำตัวคุณออกจากห้องนี้แล้วยิงเป้าเสีย ทว่าสมาชิกพรรค
ระดับอาวุโสบางท่านยังนับคุณเป็นหนึ่งในวีรบุรุษยุคก่อนการปฏิวัติ
ดังนั้นคณะกรรมการชุดนี้จึงลงความเห็นว่าคุณควรกลับไปยังโรงแรม
ซึ่งคุณชื่นชอบักหนา แต่ขอให้เข้าใจตรงกันว่า หากคุณก้าวเท้าออกจาก
โรงแรมเมโทรโปลเมื่อใด คุณจะถูกยิงเมื่อนั้น คดีต่อไป

คำสั่งภายใต้ลายเซ็นของ

วี. เอ. อิกนาตอฟ

เอ็ม. เอส. ซาคอฟสกี

เอ. เอ็น. คอซาเรฟ

ก า ค ห นั ง

1922

ทึบกำนุกุต

เวลา หกโมงครึ่ง วันที่สี่สิบเอ็ด เดือนมิถุนายน ปี 1922 เมื่อแคนต์
อเล็กซานเดอร์ อีลิช รอสตอฟ ถูกคุมตัวออกจากประตูพระราชวังเครมลิน
ไปทางจัตุรัสแดง อากาศเย็นสบาย ท้องฟ้าแจ่มจ้า เขาก้าวเดินพลางยืดอก
สุดหายใจเต็มปอดเหมือนตอนกำลังว่ายน้ำ ท้องฟ้าเป็นสีฟ้าจัด ตัดกับ
สีสนิมยอดโดมมหาวิหารนักบุญเบซิล ซึ่งเจตนาทาสีให้ขบขันและกัน ชมพู
เขียว และทอง หอประกายสดใส รวกับการชื่นชมบูชาพระเจ้าคือจุดประสงค์
หนึ่งเดียวของการมีศาสนา แม้แต่สาว ๆ บอลเชวิคซึ่งยืนเสวนากันอยู่
ตรงหน้าต่างห้างสรรพสินค้าของรัฐ ก็ดูจะแต่งกายสีสดใสรับกับบรรยากาศ
ช่วงท้ายของฤดูใบไม้ผลิ

“สวัสดี คุณพ่อค้า” ท่านแคนต์ร้องทักพี่โอดอร์ที่ขอบจัตุรัส
“แบล็กเบอร์รี่มาเร็ววันนี้!”

ท่านแคนต์ก้าวเดินว่องไวโดยไม่รอฟังคำตอบจากพ่อค้าที่กำลังงงวย
หนวดซึ่งจัดทรงด้วยซี่ผึ้งสยายออกเหมือนปีกนกนางนวล เขาเดินผ่านทาง
ประตูรีเชอร์เร็กซ์ หันหลังให้พุ่มไม้แลคแห่งสวนอเล็กซานเดอร์ และ
มุ่งหน้าไปยังจัตุรัสเรียดอร์ ที่ตั้งของโรงแรมเมโทรโปลอันสง่างาม เมื่อมาถึง
ประตูทางเข้า ท่านแคนต์ก็ขยิบตาให้ปาเวล พนักงานเปิดประตูกะบาย
แล้วหันมาหาทหารสองนายที่เดินตาม พร้อมยื่นมือให้จับอ้าลา

“ขอบคุณเธอทั้งสองที่มาส่งฉันโดยสวัสดิภาพ จากนั้นคงไม่ต้องรบกวน

“ให้ช่วยอะไรแล้วละ”

แม้ทั้งสองเป็นทหารร่างกำยำ แต่ก็ยังต้องเงยหน้ามองท่านแคนต์ผ่านกะบังหมวก ด้วยสมาชิกสิบชั่วอายุในตระกูลรอสตอฟล้วนสูงส่งกว่าหนึ่งร้อยเก้าสิบเซนติเมตรเช่นท่านแคนต์

“ยังต้องไปต่อ” คือคำตอบของทหารคนที่ดูห้าวกว่า เขาตะแパンท้ายป็นตนเอง “เราต้องส่งคุณให้ถึงห้อง”

ในลอบบี้ ท่านแคนต์โบกมือทักทายทั้งอาร์คาดีผู้สุขุม (ซึ่งดูแลแผนกต้อนรับส่วนหน้า) และวาเลนตินาผู้น่ารัก (ซึ่งกำลังปิดฝุ่นรูปปั้น) แม้ท่านแคนต์จะโบกมือทักทายทั้งสองแบบนี้มาแล้วนับร้อยนับพันครั้ง ทั้งสองกลับเบิ่งตาโตจ้องมอง เป็นปฏิกิริยาตอบรับแบบที่เราจะเจอเมื่อมาถึงงานเลี้ยงอาหารค่ำโดยลิ้มสวมกางเกง

เมื่อเดินผ่านเด็กหญิงผู้โปรดปรานสี่เหลืองและกำลังนั่งอ่านนิตยสารที่เก้าอี้ตัวโปรดในลอบบี้ ท่านแคนต์ก็หยุดกึกตรงหน้าต้นปาล์มกระถางแล้วหันมาพูดกับผู้คุมทั้งสอง

“ขึ้นบันไดหรือใช้ลิฟต์ดีละ คุณสุภาพบุรุษ”

ทหารทั้งสองมองหน้ากัน มองหน้าท่านแคนต์ แล้วหันมามองหน้ากัน ชัดเจนว่าตัดสินใจไม่ได้

ถ้าอยู่ในสนามรบแล้วจะไปสู้ใครเขาได้ ท่านแคนต์นึก หากแค่จะขึ้นขึ้นบันด้วยวิธีไหนยังเลือกไม่ได้เลย

“บันไดก็แล้วกัน” ท่านแคนต์ถือวิสาสะเลือกให้ แล้วก้าวขึ้นบันไดที่ละสองขั้น ซึ่งเป็นนิสัยติดตัวตั้งแต่สมัยเรียน

พอถึงชั้นสาม ท่านแคนต์เดินตามทางเดินปูพรมแดงสู่ห้องสวีทของเขา ซึ่งประกอบด้วยห้องนอน ห้องน้ำ ห้องรับประทานอาหาร และห้องนั่งเล่นกว้างใหญ่ มีหน้าต่างสูงเกือบสามเมตรพร้อมวิวต้นลิ้นเดนที่จัดรัสเซียเตอร์ และ ณ ที่นั่นเอง เรื่องหยาบต่ำประจำวันรอคอยเขาอยู่ เบื้องหน้าประตูห้องที่เปิดอ้า เขาพบร้อยเอกจากหน่วยทหารผู้คุม ยืนอยู่กับปาชาและเปตยา พนักงานยกกระเป๋าของโรงแรม สองหนุ่มสบตาท่านแคนต์อย่างกระอักกระอ่วน เห็นได้ชัดว่าพวกเขาถูกบังคับกะเกณฑ์ให้ทำภารกิจ

บางอย่างที่ไม่อยากทำ ท่านเคานต์กล่าวกับนายทหารคนนั้นว่า

“นั่นมันเรื่องอะไรกันหรือ ผู้กอง”

ผู้กองดูไม่แปลกใจนักกับคำถาม เขาถูกฝึกมาอย่างดีให้รักษาปฏิริยา
นิ่งเฉย

“ผมมาพาคุณไปที่พักของคุณ”

“ก็ นี่คือนี่พักของผม”

ผู้กองตอบพร้อมเปลือยบาง ๆ “เกรงว่าตอนนี้ไม่ใช่เสียแล้วครับ”

ปาซาและเปเตยายังอยู่ที่ห้องสวีต ผู้กองนำท่านเคานต์และทหารผู้คุม
ขึ้นบันไดพนักงาน ซึ่งซ่อนอยู่หลังบานประตูแสนธรรมดา ณ แกนกลางของ
โรงแรม ช่องบันไดแสงสลัวหักเลี้ยวซ้ายที่ขวาที่ทุกห้าชั้นคล้ายบันไดของ
หอระฆัง พวกเขาเดินขึ้นไปสามชั้น ก็ถึงประตูที่เปิดออกสู่เฉลียงทางเดิน
แคบ ๆ ที่มีห้องน้ำและห้องนอนหกห้อง หน้าตาชวนให้นึกถึงห้องพักของ
นักบวชในอาราม ห้องใต้หลังคานี้เดิมสร้างไว้เป็นที่พักของบัตเลอร์และ
แม่บ้านประจำตัวที่ติดตามแขกของโรงแรม ต่อมาเมื่อธรรมเนียมการเดินทาง
พร้อมคนรับใช้ติดสอยห้อยตามเริ่มพ่ายยุคนั้น ห้องที่ไม่ได้ใช้งานเหล่านี้
จึงมีไว้ใช้เฉพาะกรณีฉุกเฉินตามแต่โอกาส ซึ่งนับแต่นั้นมันก็กลายเป็น
ที่เก็บของ เก็บไม้กระดาน เฟอร์นิเจอร์หักพัง และขยะบรรดา

ก่อนหน้านั้นในวันเดียวกันนั้น ทางโรงแรมได้จัดแจงเคลียร์ข้าวของ
ออกจากห้องห้องหนึ่งซึ่งอยู่ใกล้ช่องบันไดที่สุด เหลือไว้แต่เตียงเหล็ก
โต๊ะเขียนหนังสือสามขา และฝุ่นหนานับทศวรรษ มุมใกล้ประตูมีตู้เก็บของ
ทรงแคบเหมือนตู้โทรศัพท์ คล้ายมีคนนึกสงสารเอามาเติมให้ ส่วนเพดานนั้น
ลาดลงตามมุมหลังคา โดยเอียงต่ำลงเรื่อย ๆ จากประตูไปยังผนัง บริเวณ
เดียวของผนังห้องชั้นนอกที่ท่านเคานต์ยืนตัวตรงได้โดยศีรษะไม่ชนเพดาน
คือบริเวณหน้าต่างหลังคาซึ่งมีขนาดเท่ากระดานหมากรุก

จากโถงทางเดิน ทหารสองคนที่คุมตัวท่านแคนต์มองดูเหตุการณ์อย่างสนใจ ผู้กองคนดีชี้แจงว่าเขาสั่งให้พนักงานยกกระเป๋าทั้งสองช่วยท่านแคนต์ย้ายข้าวของไปที่ห้องพักใหม่จะพอรองรับได้

“แล้วข้าวของที่เหลือล่ะ”

“ก็จะกลายเป็นสมบัติของประชาชน”

เล่นกันแบบนี้สินะ ท่านแคนต์คิด

“ได้สิ”

ท่านแคนต์ลงบันไดไปเร็วปรือ ทหารผู้คุมเร่งฝีเท้าตาม กระบอกปืนยาวกระทบผนังส่งเสียงดัง พอถึงชั้นสาม เขาก็มุ่งหน้าตามโถงทางเดินตรงไปยังห้องสวีต พนักงานยกกระเป๋าสองคนเงยหน้ามอง สีหน้าอมทุกข์

“ไม่เป็นไรนะพวก” ท่านแคนต์ปลอบใจ แล้วเริ่มชี้สั่งการ “ชั้นนี้ชั้นนั้น แล้วก็หนังสือ ทั้งหมด”

ในบรรดาเฟอร์นิเจอร์ที่ได้ย้ายไปยังห้องพักใหม่ มีเก้าอี้พนักสูงสองตัว โต๊ะรับแขกสไตล์ตะวันออกของท่านย่า จานสามกระเบื้องชุดโปรด เขาเลือกโคมไฟตั้งโต๊ะสองดวงทำจากไม้มะเกลือแกะสลักเป็นรูปช้าง ภาพเหมือนของน้องสาวนามเฮเลนา ซึ่งจิตรกรใหญ่เชรอฟวาดไว้เมื่อครั้งพำนักที่บ้านโม่งยามความเซซมเป็นช่วงสั้นๆ ในปี 1908 เขายังไม่ลืมหีบหุ้มหนังซึ่งมีคนสั่งทำให้เขาโดยเฉพาะจากร้านแอสเปรย์ในกรุงลอนดอน เพื่อนสนิทของเขา มิซดา ตั้งชื่อให้หีบนั้นอย่างเหมาะสมเจาะว่า “ท่านทูต”

มีคนช่วยส่งเคราะห์นำหีบเดินทางใบหนึ่งของท่านแคนต์มาไว้ในห้องนอน ทันทีที่พนักงานยกกระเป๋าทั้งสองขนของทั้งหมดขึ้นชั้นบน ท่านแคนต์ก็จัดแจงเอาเสื้อผ้าและของใช้ส่วนตัวลงหีบเดินทาง เมื่อสังเกตเห็นทหารสองนายหมายตาบรันดีสองขวดบนหิ้ง เขาเลยคว้าใส่หีบมาด้วย เมื่อขนหีบขึ้นไปเรียบร้อยแล้ว ในที่สุดเขาก็ขึ้นไปโต๊ะเขียนหนังสือ

พนักงานยกกระเป๋าสองคนเข้าไปจับมุมโต๊ะเตรียมยก เครื่องแบบฟ้าสดเริ่มเปรอะเปื้อนเพราะงานที่ทำ

“หนักเป็นตันเลยนะเนี่ย” เด็กทหารอีกคน

“ปราสาทคือปรการของพระราชา” ท่านแคนต์ให้ข้อสังเกต “โต๊ะ

เขียนหนังสือคือปรากราของสุภาพบุรุษ”

ช่วงที่พนักงานยกกระเป๋าทั้งสองยกโต๊ะเก้าอี้ออกมาตามโถงทางเดิน นาฬิกาตั้งพื้นทรงสูงประจำตระกูลซึ่งถูกทิ้งไว้เบื้องหลัง ตีบอกเวลาแปดนาฬิกาอย่างอาดูล ผู้กองกลับไปพักใหญ่แล้ว ส่วนทหารผู้คุมก็เริ่มเบื่อหน่ายแทนจะระราน ยืนฟังผนังพรางเสียงซึบหรือลงบนพื้นไม้ปาร์เกต์ ขณะห้องนั่งเล่นกว้างใหญ่กำลังอาบแสงแดดจ้าแห่งครีษมายันของกรุงมอสโก

ท่านเคานต์เดินมาตรงหน้าต่างมูมทิศตะวันตกเฉียงเหนือของห้องสวีตตาเหม่อเลว้า ใจนึกถึงความหลัง เขาเคยยืนเหม่อตรงนั้นมาแล้วก็ชั่วโหมงที่เช้าที่เขาสวมเสื้อคลุมพร้อมถ้วยกาแฟในมือ เฝ้ามองดูผู้โดยสารเดินทางมาจากนครเซนต์ปีเตอร์สเบิร์กก้าวออกจากแท็กซี่ เหนื่อยล้าจากการเดินทางโดยรถไฟมาตลอดคืน ก็ค่าคืนแห่งฤดูหนาวที่เขาเฝ้ามองหิมะโปรยปราย โดยมีเงาร่างคนตัวลั่นหนาเดินผ่านใต้แสงไฟถนน ชั่วขณะนั้นเอง ที่ด้านเหนือสุดของจัตุรัส นายทหารหนุ่มแห่งกองทัพบกคนหนึ่งเร่งรุดขึ้นบันไดโรงละครบอลชอย หลังพลาดการแสดงครึ่งชั่วโหมงแรกของค่าคืนไปแล้ว

ท่านเคานต์ยิ้มเมื่อนึกถึงตนเองในวัยหนุ่ม ตัดนิสัยชอบเข้าโรงละครในช่วง *อองแตร*¹ หลังจากยืนยันกับเพื่อนฝูงในสโมสรชาวอังกฤษว่าเขาดื่มต่อไปได้อีกแก้วเดียว เขาก็จบตรงแก้วที่สาม ก่อนจะรีบขึ้นรถม้าซึ่งรออยู่ด้านนอก เหาะข้ามเมือง แล้วเดินลี้วขึ้นบันไดโรงละคร หายเข้าไปในประตูทองคำ เช่นเดียวกับชายหนุ่มคนนี้เอง และในช่วงที่นักบัลเลต์กำลังแสดง *โชรลีลางดงามบนเวที* ท่านเคานต์ก็จะกระซิบขอทางเป็นภาษาฝรั่งเศส *เอ็กุเซมัว* เพื่อไปยังที่นั่งประจำในแถวที่ยี่สิบ ซึ่งมีวิวิเศษให้เล็งบรรดาสุภาพสตรีในบ็อกซ์ส่วนตัวได้ถนัดตา

สายเสมอ...ท่านเคานต์คิดพลางถอนใจ รสชาติอันโอชะของวัยหนุ่มสาว

จากนั้นเขาก็หันหลังกลับทันควัน และเดินลี้วลาห้องสวีต เริ่มด้วยการชื่นชมพื้นที่กว้างใหญ่ของห้องนั่งเล่นซึ่งมีโคมไฟระย้าถึงสองซอ ชื่นชม

¹ การแสดงสลับนกในช่วงต้นของการแสดงหลัก

แผนผังทาสีสวยของห้องดินเนอร์เล็ก พร้อมกลไกซับซ้อนของลูกบิดประตูทองเหลืองสำหรับล็อกประตูสองชั้นของห้องนอน พุดได้ว่าเขาสำรวจการตกแต่งภายในราวกับลูกค้าที่มาดูห้องเป็นครั้งแรก พอเข้าห้องนอน ท่านเคานต์ก็มาหยุดที่โต๊ะหน้าหินอ่อนซึ่งมีไว้วางของสะสมแปลกตา เขาหยิบกรรไกรเล่มโปรดของน้องสาว ตัวกรรไกรทำเป็นรูปนกกระยาง ใบมีดยาวทำเป็นจะอยปากนก สกรูสีทองตรงจุดหมุนแทนนัยน์ตา ตัวกรรไกรเสนบบอบบางจนเขาแทบสอตัวเข้าไปในห่วงไม่ได้

ท่านเคานต์มองห้องพักจากด้านหนึ่งไปจรดอีกด้าน กวาดตาดูว่ามีอะไรบ้างที่ต้องทิ้งไว้ ไม่ว่าจะเป็นสมบัติของรักของหวง เครื่องเรือนและศิลปวัตถุใดก็ตามที่เขาคัดมาที่ห้องสวีตนี้เมื่อสี่ปีก่อน ก็เรียกได้ว่าผ่านการคัดสรรมาดีที่สดุจระจอนเมล็ดข้าวออกจากเกลบ หันที่ที่รู้ข่าวชาร์ถูกประหารชีวิต ท่านเคานต์ก็มุ่งหน้าออกจากกรุงปารีสทันที ใช้เวลาเดินทางยี่สิบวันดั้นด้นข้ามหกประเทศ หลบหลีกการบงกชของเบตกองพันจากหกประเทศ จนในที่สุดก็มาถึงบ้านโมงยามความเชชมเมื่อวันที่เจ็ดของเดือนสิงหาคม ปี 1918 ทั้งเนื้อทั้งตัวมีเบ็ดติดหลังเพียงใบเดียว เขาพบว่าแม้สถานการณ์ในชนบทเปราะบางพร้อมลูกสือ และคฤหาสน์ก็จมอยู่ในอารมณ์วิตก แต่ท่านย่าหรือเคาน์เตสยังคงนั่งสงบตามนิสัยของท่าน

“ซาซา” ท่านย่ากล่าวโดยไม่ลุกจากเก้าอี้ “ดีใจเหลือเกินที่หลานมาทำอะไรน่าดู มาดื่มชากับย่าสิ”

หลังจากเขาอธิบายถึงความจำเป็นที่ท่านต้องเดินทางออกจากประเทศ และอธิบายการเดินทางที่เขาเตรียมไว้ให้ เคาน์เตสก็ตระหนักดีว่าท่านไม่มีทางเลือกอื่น ท่านยังเข้าใจอีกด้วยว่าแม้เคาน์รับใช้ทุกคนเต็มใจติดสอยห้อยตาม แต่ท่านมีผู้ติดตามได้เพียงสองคนเท่านั้น และยังตระหนักอีกด้วยว่า ท่าไม้หลานชายคนนี้ ทายาทคนเดียวที่ท่านเลี้ยงมาตั้งแต่วัยสิบขวบ จึงไม่อาจร่วมทางไปกับท่านได้

เมื่อครั้งท่านเคานต์อายุเจ็ดขวบ เขาแพ้เกมในเกมหมากฮอสกับเพื่อนข้างบ้าน ราบคาบถึงขั้นต้องหลังน้ำตาและก่นด่าสาปแช่ง กระดานล้มตัวหมากกระจายเกลื่อนพื้น ท่านพ่อเคื่องที่ลูกชายไร้น้ำใจนักกีฬา จึงสั่งสอนลูก

และสั่งให้ขึ้นไปห้องนอนโดยไม่ต้องกินมื้อเย็น ท่านแคนตันน้อยยึดกำ
ชายผ้าห่มแน่นอย่างขมขื่น ท่านยาเดินเข้ามาหาในห้อง นั่งลงที่ปลายเตียง
แล้วปลอบ “ความพ่ายแพ้ะไม่มีอะไรดีให้พูดถึงหรอก” ท่านเริ่ม “และเด็ก
บ้านโอโบลเลนสกีคนนั้นก็น่ารำคาญนัก แต่ซาชาหลานรัก ทำไมหลานถึงยอม
ให้เขาได้สาแก่ใจด้วยการแสดงออกอย่างนั้นล่ะ” และด้วยสำนึกเช่นนี้เอง
ท่านแคนตันและท่านยาก็อำลากันโดยปราศจากน้ำตา ณ ท่าเรือปีเตอร์ฮอฟ
จากนั้นท่านแคนตันก็กลับมาเพื่อดูแลการปิดฤดูกาลประจำปีประจำตระกูล

ลำดับงานที่ต้องทำคือกวาดปล่องไฟ รื้อของออกจากตู้เก็บอาหาร
ห่มห่อเฟอร์นิเจอร์ ก็ไม่ต่างจากเมื่อครบครวัเตรียมเดินทางกลับ
เซนต์ปีเตอร์สเบิร์กตามฤดูกาล ต่างไปก็เพียงครั้งนี้ต้องปล่อยหมาและม้า
ออกจากคอก และปลดบรรดาคนรับใช้ให้พ้นจากหน้าที่ หลังจากคัด
เฟอร์นิเจอร์ชิ้นงามที่สุดบางชิ้นของตระกูลรอสตอฟใส่รถม้าเพียงหนึ่งตู้
ท่านแคนตันก็ลั่นดาลประตู แล้วรุดไปยังมอสโก

คิดดูแล้วก็แปลกดี ท่านแคนตันนี้ขณะเตรียมตัวพร้อมลาจาก
ห้องสวีต ตั้งแต่จำความได้เราก็ต้องเรียนรู้ที่จะกล่าวอำลาเพื่อนฝูงญาติมิตร
เรามาส่งพ่อแม่และพี่น้องที่สถานีรถไฟ เราไปเยี่ยมญาติๆ ไปเข้าโรงเรียน
ประจำ ไปประจำการในกรมกอง เราแต่งงาน เดินทางไปต่างประเทศ
ส่วนหนึ่งของประสบการณ์มนุษย์คือการต้องเอามือกุมไหล่ผู้คนอยู่เป็นประจำ
กล่าวอวยพรให้เขาโชคดีมีชัย แล้วปลอบใจตัวเองว่าอีกไม่นานคงได้ยืน
ข้างคราว

ว่าประสบการณ์เหล่านี้ไม่ได้เตรียมใจเราให้กล่าวอำลาสมบัติแสนรัก
และแม้ประสบการณ์จะสอนกันได้ เราก็คงไม่อยากเรียน เพราะเอาเข้าจริง
เรารักและหวงแหนสมบัติข้าวของยิ่งกว่าญาติมิตรเสียอีก เราชนสมบัติ
บรรดามิตติดตัวไปตามที่ต่างๆ แม้จะต้องลำบากลำบากหรือมีค่าใช้จ่ายในการ
ขนย้ายเราก็ยอม เราหมั่นขัดฝุ่นเช็ดถูมัน และคอยเฝ้าเมื่อเด็กๆ ไปเล่นชน
ไก่เล็กๆ เราลงทุนทุ่มเทความทรงจำของเราทำให้มันยิ่งทวีคุณค่าความสำคัญ
มากทุกที เราจะหวนระลึกว่า ตู้เสื้อผ้าใบนี้ สมัยเด็กๆ เราชอบเข้าไปซ่อน
เชิงเทียนเงินเหล่านี้ก็ตั้งเรียงบนโต๊ะในวันคริสต์มาสอีฟ ผ้าเช็ดหน้าผืนนี้

ที่เธอเคยใช้ขับน้ำตา ฯลฯ กระทั่งเราจินตนาการไปว่าทรัพย์สินสมบัติที่เก็บสะสมมา
นี่ อาจเป็นเครื่องปลอบประโลมใจแท้จริงในวันที่เราไม่มีใคร

แต่แน่นอน วัตถุก็เป็นเพียงแค่วัตถุ

เช่นนั้นเอง เมื่อหย่อนกรรไกรเล่นน้อยของน้องสาวลงกระเป๋าท่าน
เคานต์ก็มองดูข้าวของมรดกประจำตระกูลที่หลงเหลืออยู่อีกครั้ง จากนั้นก็ปลงพวกมันจากใจดวงร้าวของเขาตลอดไป

หนึ่งชั่วโมงให้หลัง ท่านเคานต์ลงเตียงตัวสองहनบนเบาะที่นอนในห้อง
พักใหม่ เพื่อระบุว่าเสียงออดแอดของสปริงที่นอนนั้นอยู่ในคีย์อะไร (จีชาร์ป)
เขาสำรวจเฟอร์นิเจอร์ที่กองพะเนินรอบตัว พลังคำนึงถึงความ

ไผ่ผ่นตอนวัยหนุ่มที่จะขึ้นเรือกลไฟไปฝรั่งเศส และขึ้นรถไฟขึ้นนอนไปมอสโก

แล้วทำไมเขาถึงอยากเดินทางตามเส้นทางนั้นนักหนานะ

ก็เพราะที่นอนมันทั้งเล็กทั้งแคบไงล่ะ!

ช่างน่าทึ่งเมื่อรู้ว่าโต๊ะแบบนี้พับเก็บได้มิดชิดไร้ร่องรอย ใต้เตียง
มีลิ้นชักให้เก็บของ คอมไฟติตผ่นขนาดกะทัดรัดส่องสว่างได้หนึ่งหน้ากระดาษ
ของหนังสือพอดิ การออกแบบที่เน้นประโยชน์ใช้สอยเปรียบเป็นดนตรีต่อ
ความคิดของคนหนุ่มสาว มันยืนยันถึงการใช้งานอย่างแม่นยำตรงตาม
วัตถุประสงค์และคำมั่นว่ามีการผจญภัยรออยู่ข้างหน้า ห้องพักแบบนี้
ไม่ต่างกับเคบินของกัปตันนิโมตอนบุกโลกบาดาลใต้ทะเลลึกสองหมื่นโยชน์
เชื่อแน่ว่าเด็กผู้ชายคนไหนก็ตามที่มีความกล้าหาญแม้เพียงนิด จะพร้อม
ยอมแลกร้อยค่าคืนแสนสบายในวัง กับการได้โดยสารเรือดำน้ำ นอติลุส
แค่คืนเดียว

ก็นั่นละ ในที่สุดเขาก็มาอยู่จุดนี้

และอีกอย่าง ห้องพักครึ่งหนึ่งบนชั้นสองถูกพวกบอลเชวิคเหมา
ชั่วคราวเอาไว้ใช้พิมพ์ดีดออกคำสั่งทั้งวัน อย่างน้อยเมื่อมาอยู่ชั้นหกแบบนี้

เขาก็ได้ยินเสียงที่ตัวเองคิด²

ท่านแคนต์ลุกขึ้นยืน คีระกระแทกเพดานเข้าอย่างจัง

“ก็นั่นละ” เขาตอบ

เขาค่อยๆ เลื่อนเก้าอี้พนักสูงตัวหนึ่งหลบไปข้างๆ แล้วยกโคมไฟรูปช้างไปไว้ที่เตียง จากนั้นจึงค่อยเปิดหีบ เริ่มด้วยหยิบภาพถ่ายคณะผู้แทนมาวางไว้ในที่ที่ควรจะอยู่ ซึ่งก็คือบนโต๊ะเขียนหนังสือ จากนั้นก็หยิบบัตรสองชุดออกมา ตามด้วยนาฬิกาบอเวลาสองครั้งของท่านพ่อ แต่เมื่อเขาหยิบแว่นส่องดูโอเปร่าของท่านยามาวางบนโต๊ะ ท่านแคนต์ก็ได้ยินเสียงกระพือปีกทางหน้าต่างหลังคา ซึ่งแม้จะเป็นช่องสี่เหลี่ยมขนาดเล็กเท่าบัตรเชิญรวมดินเนอร์ เขาก็มองเห็นนกพิราบตัวหนึ่งบินมาเกาะที่ขอบหน้าต่างกรทองแดง

“อ้าว สวัสดิ์” ท่านแคนต์ทัก “ชอบใจที่อุตส่าห์แวะมา”

นกพิราบมองตอบด้วยสีหน้าราวกับแสดงกรรมสิทธิ์ จากนั้นก็เริ่มเอาเล็บข่วนกระจก แล้วใช้จะงอยจิกบานกระจกรัวๆ

“อ้า ไช้” ท่านแคนต์ตอบ “ที่เธอว่ามาก็เข้าใจได้”

เขาดังท่าจะอธิบายเพื่อนบ้านรายใหม่ถึงสาเหตุที่ทำให้เขามาอยู่ที่นี่โดยไม่คาดคิด แต่แล้วก็ได้ยินเสียงกระแอมเบาๆ อยู่ที่โถงทางเดิน ไม่ต้องหันไปดูก็รู้ว่าคืออันเดรย์ ผู้จัดการภัตตาคารโอบยาร์สกีของโรงแรม เอกลักษณ์ของเขาคือการกระแอมเพื่อขอขุดจิ้งหว้า

ท่านแคนต์หันไปพยักหน้ากับนกพิราบเป็นนัยว่าขอตัวก่อน เดี่ยวค่อยกลับมาคุยกันใหม่ จากนั้นก็กลัดกระดุมเสื้อนอกจนเรียบร้อย เมื่อหันมา

² ข้อเท็จจริงคือ ห้องสวีตซึ่งอยู่ใต้ห้องท่านแคนต์ คือที่ที่ยาคอฟ สเวิร์ดลอฟ ประธานคนแรกของคณะกรรมการบริหารส่วนกลางของรัสเซียทั้งปวง เรียกคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญทั้งคณะมาฟังไว้ ลั่นวาจาว่าจะไขเปิดประตูที่ต่อเมื่อพวกเขาร่างรัฐธรรมนูญเสร็จ เสียงพิมพ์ดีดจึงดังตึกแตกตลอดคืน จนกว่าเอกสารสำคัญทางประวัติศาสตร์ฉบับนั้นถูกร่างขึ้นเรียบร้อย โดยรับประกันให้ประชาชนมีเสรีภาพทางความคิด (มาตราที่ 13) เสรีภาพทางการแสดงออก (มาตราที่ 14) เสรีภาพในการชุมนุม (มาตราที่ 15) รวมทั้งเสรีภาพในการยกเลิกเสรีภาพดังกล่าวหากพบว่า “ถูกนำมาใช้เพื่อบ่อนทำลายการปฏิวัติสังคมนิยม” (มาตราที่ 23)!

จึงพบว่าผู้มาเยือนไม่ได้มีแต่แอนดริว แต่ยังมีพนักงานโรงแรมอีกสามคน ออกันอยู่ที่ทางเดิน

แอนดริวยืนตัวตรงเป็นสง่า พร้อมมือเรียวยาวคู่หนึ่งทำสิ่งใด ๆ อย่างสามารถเสมอ และยังมีวชิลี คอนเซียร์จผู้เก่งกาจยากจะหาใครเทียม และยังมีมารีนา สาวช้อยานิสัยดีผู้มีอาการตาซีเกียจ และเพิ่งได้เลื่อนตำแหน่งจากแม่บ้านมาเป็นช่างเย็บผ้า แวตตาของทั้งสามบ่งบอกความสับสน งุนงงแบบเดียวกับที่ท่านแคนต์เห็นในแวตตาของอาร์คาดีและวาเลนตินา เมื่อไม่กี่ชั่วโมงก่อน และในที่สุดท่านแคนต์ก็เข้าใจ เมื่อเขาถูกคุมตัวไป ตั้งแต่เมื่อเช้านั้น ทุกคนคาดว่าเขาคงไม่ได้กลับมาที่นี่อีก ทว่าเขากลับปรากฏตัวออกมาจากกำแพงพระราชวังเครมลิน รวากับนักบินโผล่ออกมาจากซากเครื่องบินตก

“เพื่อนยากทั้งหลาย” ท่านแคนต์กล่าว “เชื่อว่าพวกเธอคงมีคำถามมากมายเกี่ยวกับเหตุการณ์ในวันนี้ อย่างที่คงรู้กันอยู่แล้วว่าฉันถูกเชิญไปพูดคุยกันเป็นการส่วนตัวที่เครมลิน บรรดาเจ้าหน้าที่ที่เราเพาะของระบอบการปกครองปัจจุบันระบุว่า จากความผิดที่ถือกำเนิดในตระกูลผู้ดี ฉันจึงถูกตัดสินให้ใช้ชีวิตที่เหลือ...ในโรงแรมแห่งนี้”

ท่านแคนต์จับมือตอบรับการแสดงความยินดีจากแขกของเขาทีละคน แสดงความขอบคุณในมิตรไมตรีจากใจจริง

“เข้ามาสิ” เขากล่าวชวน

พนักงานโรงแรมทั้งสามค่อย ๆ แทรกตัวเข้าไปตามช่องว่างระหว่างกองเฟอร์นิเจอร์ในห้อง

“ถ้าไม่รังเกียจ” ท่านแคนต์กล่าวพลางยื่นขวดบรันดีให้แอนดริว แล้วคุกเข่าลงหน้าหีบท่านทูต ปลดล็อก เปิดฝาหีบราวเปิดหนังสือเล่มยักษ์ ข้างในหีบคือแก้วห้าสิบสองใบ หรือเรียกให้ถูกต้องกว่าคือแก้วยี่สิบหกคู่ แต่ละคู่มีรูปทรงเหมาะสมกับเครื่องดื่มแต่ละชนิด ตั้งแต่แก้วไวน์เบอร์กันดี ทรงเชื่องใหญ่ จนถึงแก้วใบเล็ก ๆ น่ารักสำหรับสุราสีสดสวยจากยุโรปตอนใต้ และด้วยจังหวะอารมณ์แห่งโมงยาม ท่านแคนต์เลือกสุ่มแก้วมาสี่ใบ แล้วส่งให้ทุกคน ขณะที่แอนดริวได้รับเกียรติให้เปิดจุกก็อกขวดบรันดี

เมื่อแขกทุกคนมีบัตรในมือ ท่านแคนดักก็ชูแก้วขึ้น

“แต่เมโทรโพล” เขากล่าว

“แต่เมโทรโพล!” ทุกคนขานรับ

ราวกับท่านแคนดักมีธรรมชาติของการเป็นเจ้าบ้านที่ดีมาตั้งแต่เกิด ในชั่วโหม่งต่อมา เขาคอยรินบัตรเต็ม จุดประเดินชวนพูดคุย เขารับรู้ได้โดยสัญชาตญาณว่าแขกแต่ละคนมีความรู้สึกหรืออารมณ์อย่างไร อันเดรย์ซึ่งปกติทำตัวเรียบร้อยเป็นทางการตามตำแหน่ง บัดนี้ยิ้มร่าแถมขยิบตาเป็นพักๆ วาซีลผู้ซึ่งปกติพูดจาจะฉานบอกทางแขกไปยังสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ตอนนี้นำลิขัณเพลงประสานที่พอถึงพรั้งนี้ก็คงจำไม่ได้ว่าพูดอะไรไปบ้าง ส่วนมารินาผู้เหนียมอายก็อนุญาตให้ตัวเองหัวเราะโดยไม่ปิดปาก

สำหรับคำคินนี้ ท่ามกลางคำคินทั้งหลาย ท่านแคนดักซึ่งใจอย่างยิ่งสำหรับกำลังใจจากพวกเขา แต่เขาก็รู้ว่าการที่เขาอดมาได้อย่างหวุดหวิดไม่ใช่สาเหตุเดียวที่ควรค่าแก่การเฉลิมฉลอง ท่านแคนดักเองย่อมรู้ดีที่ว่าใครในเดือนกันยายน ปี 1905 คณะผู้แทนประเทศได้เซ็นสนธิสัญญาพอร์ตสมัทเพื่อสงบศึกระหว่างรัสเซียกับญี่ปุ่น และเพียงสิบเจ็ดปีหลังเหตุการณ์นั้นซึ่งเป็นเวลาไม่ถึงชั่วอายุคนด้วยซ้ำ รัสเซียก็ต้องบอบช้ำจากทั้งสงครามโลกสงครามกลางเมือง ทุพภิกขภัยสองครั้ง รวมทั้งปรากฏการณ์ที่ขนานนามว่า “ความสยองสีแดง” จากเหล่านักปฏิวัติคอมมิวนิสต์ โดยสรุปคือประเทศชาติผ่านยุคสมัยแห่งความเปลี่ยนแปลงมาอย่างพลิกฟ้าคว่ำแผ่นดิน และส่งผลกระทบต่อทุกคนอย่างถ้วนทั่ว ไม่ว่าจะเป็นชายหรือชวา แดงหรือชวาว ไม่ว่าจะเป็นชีวิตความเป็นอยู่จะดีขึ้นหรือเลวลง ที่แน่นอนคือมันเป็นเวลาดีแต่ความสุขสวัสดิ์ของประเทศชาติเสีย

เวลาสี่ทุ่ม ท่านแคนดักเดินไปส่งแขกลงบันไดวน กล่าวอำลาอย่างเป็นทางการ พิธีรีตองคล้ายกับที่ทำหน้าประตูกุหาสน์ของตระกูลที่นครเซนต์ปีเตอร์สเบิร์ก

เมื่อกลับเข้าห้องพัก เขาเปิดหน้าต่าง (แม้จะมีขนาดเล็กราวกับแสตมป์) รินบรันติจิบสุดท้าย แล้วนั่งลงที่โต๊ะเขียนหนังสือ

โต๊ะตัวนี้สร้างที่กรุงปารีสในรัชสมัยพระเจ้าหลุยส์ที่สิบหก หน้าโต๊ะบุหนัง ประดับทองพองามตามสมัยนิยม ได้รับเป็นมรดกตกทอดมาจากแกรนด์ดยุกเดมิดอฟ บิดาทุนหัวของท่านเคานต์ เจ้าของจอนลีชาวแฟงใหญ่ นัยน์ตาฟ้า สวมเครื่องแบบติดอินทรีทองอร่าม ท่านแกรนด์ดยุกพูดได้สี่ภาษา อ่านได้หกภาษา และไม่เคยสมรส ท่านเป็นหนึ่งในคณะผู้แทนประเทศรัสเซียในการเจรจาสนธิสัญญาพอร์ตสมัท นอกจากนั้นยังดูแลคฤหาสน์อีกสามแห่ง และมีนิสัยให้ราคาความเพียรเหนือความไร้สาระ หว่าก่อนหน้าเหตุการณ์ทั้งหมดนั้น ท่านเคยรับราชการพร้อมกับบิดาของท่านเคานต์ สมัยยังเป็นนักเรียนนายร้อยผู้รักสนุกแห่งกองทหารม้า ท่านแกรนด์ดยุกจึงมาเป็นผู้พิทักษ์ท่านเคานต์อย่างใกล้ชิด และเมื่อบิดามารดาของท่านเคานต์ต้องมาเสียชีวิตตามกันไปในเวลาห่างกันเพียงไม่กี่ชั่วโมง จากอหิวาตกโรคในปี 1900 ท่านแกรนด์ดยุกเรียกท่านเคานต์น้อยมาคุยเป็นการส่วนตัว อธิบายว่าจะต้องเข้มแข็ง เพื่อเป็นที่พึ่งพาของน้องสาว และยังอธิบายอีกว่า อุปสรรคขวากหนามนั้นอาจมาในหลายรูปแบบ หากเราควบคุมสถานการณ์ไม่ได้ สถานการณ์จะเป็นฝ่ายควบคุมเราแทน

ท่านเคานต์เอื้อมมือลูบรื้อรอยบนผิวโต๊ะ

ก๊ิตัวอักษรที่ท่านแกรนด์ดยุกจดจารและฝากรอยจางๆ ไว้บนโต๊ะตัวนี้ ยาวนานกว่าสี่สิบปีที่เขาเขียนข้อความสั้นกระชับมากมายเพื่อสั่งการผู้ดูแลคฤหาสน์และที่ดิน เขียนอธิบายความโต้แย้งถึงรัฐบาลท่านอื่นๆ ให้คำแนะนำ สดุดีจิตรแก่เพื่อนฝูง กล่าวโดยสรุปก็คือ โต๊ะตัวนี้สลักสำคัญนัก

ท่านเคานต์จิบบรันติจนหมดแก้ว เลื่อนเก้าอี้ไปข้างหลัง แล้วนั่งลงกับพื้น เขาเอื้อมมือไปคลำขาโต๊ะหน้าข้างขวาจนเจอมือจับ เมื่อจับแล้วกดลง ประตูลับก็เปิดออก เผยให้เห็นช่องลับที่ปิดด้วยกำมะหยี่ เช่นเดียวกับที่อยู่ในโต๊ะสามขาตัวอื่นๆ ในนั้นอัดแน่นด้วยเหรียญทองคำ

ชาวแองกลิคันติดเกาะ

เขาเริ่มจ้วเจียตีนนอนตอนเก้าโมงครึ่ง ในช่วงสละสลิมสละสลิก่อนจะตื่นเต็มตา แคนต้อเล็กซานเดอร์ อีลิช รอสตอฟ นึกเล่นๆ ว่าวันนี้มีอะไรน่าทำบ้าง

ภายในหนึ่งชั่วโมง เขาจะเดินไปตามถนนทเวอร์สกายา รับสายลมอุ่นแห่งฤดูใบไม้ผลิ หนาวโง้งซึ่งกว้างอย่างใบเรือ ตามเส้นทางนี้เขาจะซื้อหนังสือพิมพ์ *เฮอรัลด์* จากแผงที่ซอยกาเซตเนีย เดินผ่านร้านฟิลิปโปฟส์ (โฉบไปดูขนมหน้าร้านแวบเดียว) แล้วมุ่งหน้าไปหานายธนาคาร

ขณะหยุดยืนที่ขอบทางเท้า (เพื่อรอให้รถว่าง) ท่านแคนต้อก็นึกขึ้นได้ว่ามีนัดรับประทานอาหารเที่ยงที่สโมสรจ็อกกี้เวลาบ่ายสอง ส่วนนายธนาคารนั้นนัดกันไว้สิบโมงครึ่ง แต่ด้วยเจตนาและเป้าประสงค์ใดๆ พวกนี้ต้องง้อลูกค้าอยู่แล้ว ดังนั้นจึงน่าจะรอได้...ว่าแล้วเขาก็กลับหลังหัน ถอดหมวกทรงสูง แล้วเปิดประตูเข้าร้านฟิลิปโปฟส์

ในทันใด ประสาทรบรู้ของเขาจะปลื้มปริ่มอึมเอมไปกับผลงานช่างทำขนมชั้นเอก ทั้งร้านหอมอบอวลด้วยกลิ่นขนมอบใหม่ เพรตเซล โรลหวาน ขนมปังรสเยี่ยมอย่างไม่มีใครเทียม ถึงขนาดต้องจัดส่งขึ้นรถไฟเข้าวังเฮอรัลมิททุกวัน ในตู้กระโจมไม้เค็กหน้าครีมหลากสีสันเรียงเป็นแถวราวกับแปลงดอกทิวลิปแห่งอัมสเตอร์ดัม เมื่อเดินไปที่เคาน์เตอร์ ท่านแคนต้อจะบอกสาวน้อยสวมผ้ากันเปื้อนสีฟ้าว่าจะรับขนมมิลล์เฟย (ตั้งชื่อได้เหมาะเจาะจริง) และมองดูอย่างชื่นชมขณะเธอค่อยๆ ใช้ช้อนชาตะล่อมขนมขึ้นละเมียดจาก